

Hodonín

Kraj: Jihomoravský

Správní obvod: Hodonín

Nadmořská výška: 167 m n. m.

Počet obyvatel: 23 464

Adresa URL: www.hodonin.eu

Okres: Hodonín

GPS souřadnice: 48.852939N, 17.126002E

První pís. zmínka: 1046 (978 let)

PSČ: 695 01

Historie obce Hodonín

Název města je odvozen od osobního jména Hodona, staročesky Godona, od slovanského kmene God-doba a znamená to lid Hodonův

Německý název Göding vychází z původního Godonin a dokazuje tím tak původní slovanské osídlení.

Název města se poprvé uvádí ve falzu z 12. století k roku 1046. V listině z roku 1169 se však už setkáváme s castellanus de Godonin.

Po zániku Velkomoravské říše a po roce 1018, kdy se Slovensko připojuje k Uhrám, se na strategicky důležitých místech budují nové hrady. Jedním z nich je i hrad Hodonín, který je zbudován při významné obchodní cestě z českého státu do Uher.

Město Hodonín vděčí za svůj vznik hodonínskému hradu. Na třech ostrovech v okolí hradu vznikají podhradí, která se pak rozšiřují směrem severním a severovýchodním. tato místa jsou položena výše, takže lidé, kteří se zde usazují, netrpí tolik záplavami řeky Moravy.

Listinou manželky krále Přemysla Otakara I. královny Konstancie Uherské z roku 1228 je Hodonín povýšen na město.

Město nebylo pravděpodobně opevněno kamennou zdí, ale mělo dusaný val, na němž byly zaraženy zaostřené kůly. tento fakt je nepochybný a dosvědčují to i názvy ulic Horní a Dolní Valy.

Před valy byl vodní příkop, který byl zásobován vodou z nedalekého rybníku Nesytu. Průběh obranného příkopu je potvrzen mapou známého kartografa Jana Kryštofa Mullera z roku 1716.

Do města vedly čtyři brány. Jedna byla v Anenské ulici, druhá u hlavní křižovatky, třetí na místě, kde se stýkají Horní a Dolní Valy, a čtvrtá v legionářské ulici. Brány odpovídaly hlavním cestám na Břeclav, K Brnu, k Uherskému Hradišti a do Kátova.

Plocha původního města Hodonína bez tzv. Starého města (podhradí vzniklé na ostrově, kde je dnešní Zámecké náměstí) a bez vsi Rybáře, byla asi 16 ha. Hodonín se tak řadil k malým městům, jakými byla města Uničov nebo Uherské Hradiště.

V čele města stál rychtář, který byl volen obcí a k ruce měl radu přísedících.

O hospodářském významu hodonína svědčí nálezy pokladů mincí. Někdy v polovině 14. století byl schován džbánek s 297 groši, z nichž většinu dal razit Jan Lucemburský a Karel IV. Tento poklad byl objeven při stavbě domu na Masarykově náměstí, tak jako byl objeven poklad 33 stříbrných pražských grošů při stavbě panského hostince v roce 1846.

Král Zikmund v listině z roku 1422 rozlišuje měšťany, hospodáře a obyvatele. Hospodáři byli pravděpodobně i obchodníci, kteří přišli do města a měli zde dům. Požívali stejných práv jako měšťané a obyvatelé.

Listina královny Konstancie dokladuje, že Hodonín měl hrdelní právo a že usiloval, aby zločiny nebyly souzeny jinde. Vnější znakem tohoto práva byla šibenice, která stávala u černého mostu.

Z listiny královny Konstancie vyplývá, že Hodonín měl jedno z nejzákladnějších práv každého města, právo pořádat alespoň jednou za rok výroční trh. Trh se konal na sv. Vavřince, patrona hodonínské farnosti. Vyplývá to i z darovací listiny krále Jiřího z Poděbrad z 12. dubna 1464, ve které uděluje Hodonínu druhý výroční trh. Nový trh se konal 14 dní před svatodušními svátky. trval stejně dlouho a měl stejné výsady jako první výroční trh.

Dalším významným právem hodonínských obyvatel byla odúmrť, kterou udělil v roce 1391 markrabě moravský Jošt. Právo odúmrti umožnilo napsat svobodně závěť o svých movitých a nemovitých statcích. Zemřel-li někdo bez dědiců a bez závěti, připadl pak jeho majetek nejbližšímu příbuznému.

Za válek mezi králem Jiřím z Poděbrad a uherským králem Matyášem Korvínem měl český král zájem na tom, aby jihovýchodní Morava byla v rukou takových feudálů, kterým by mohl důvěřovat. Hodonín dostává do držení jeho příbuzný Jan Kuna z Kunštátu.

V roce 1470 obléhal Matyáš Korvín neúspěšně hrad i město. Matyáš měl ve svém vojsku speciálně cvičené jízdní Ráce, kteří byli proslulí svým ukrutenstvím. Místo žoldu dostávali dukát za každou uříznutou a předloženou hlavu. Rákové přepadli jednoho večera spížovací oddíl o 30 vozech, který vezl potraviny do města. Přemohli jej a přinesli Matyášovi 585 useknutých hlav, které dal Matyáš střílet velkými luky do českého ležení. Poslední hlava patřila mladšímu synovi velitele hradu a města Blažeje Chotěřínského.

V období česko uherských válek prožil Hodonín mnoho útrap. Zvláště trpěly Hodonínské vesnice, z nichž celá řada zpustla. Zcela zmizely Kuničky, Mokronosy, Kapřiště (dodnes je zde trať zvaná Kapřiska), Jarohněvice, Roztrhanice, Kapanice, Prusy, Kukvice, Potvorovice, Všetrapy, Plumlůvky, Kloboučsko Dívce.

V druhé polovině a koncem 15. století se začínají ve větší míře v okolí města budovat rybníky. Z Písečného rybníka pobíral hodonínský hrad polovinu ryb za to, že se zavázal hradit polovinu nákladů na jeho údržbu, neboť přitom zatopil i Hodonínské pozemky. Výnosy rybníčního hospodaření byly v této době nejvýznamnějším příjmem šlechty.

Koncem 15. století a počátkem 16. století došlo ke stavební úpravě města. Byl přebudován i hodonínský hrad. Jan Kunštát získal Hodonín pod podmínkou, že provede jeho důkladnou přestavbu. Tu však provedl až Haralt z Kunštátu. Hrad byl přestavěn v pozdně gotickém slohu. Zvláště byl zpevněn trakt obrácený k uherské hranici, odkud se očekával nejpravděpodobnější útok.

V roce 1512 přestává být Hodonín městem královským a poklesl na město poddanské. Avšak i v této nepříznivé situaci neupadá a stává se střediskem vzrůstajícího hodonínského panství.

31. prosince 1512 získal Hodonín do dědičného držení z rukou Vladislava II. Vilém z Pernštejna, který však už 18. února 1511 dal dobrou vůli na dosud nevydaný list krále Vladislava, na zámek Hodonín s příslušenstvím Jindřichovi z Lipé.

Jan z Lipé provedl dobudování rybníků na Hodonínsku, které započal Jan Kuna z Kunštátu. Tak vyrostly na Hodonínsku jedny z největších rybníků na Moravě. Hodonínský rybník Nesyt o rozsahu 1000 jiter byl v té době druhým největším rybníkem na Moravě a rybník Písečný se 600 jitry byl čtvrtým největším na Moravě. Ryby z hodonínských rybníků se vyvážely do širokého okolí, nejvíce asi do Vídně, jak svědčí nákup ryb vídeňskými obchodníky v roce 1603.

Ke konci 16. století obsahovalo hodonínské panství zámek a město Hodonín, vsi Dolní Bojanovice, Brumovice, Dubňany, Hovorov, Kobylí, Krumvíř, Kurdějov, Lužice, Morkůvky, Mutěnice, Němčičky, Horní, Pavlovice, Plumlůvky, Rakvice, Ratiškovice, Šakvice, Těšice, Zaječí, pusté městečko Čejč a pusté vsi Divice, Harasy, Kapanice, Kloboučky, Kuničky, Mokroňovice a pustou tvrz s mýtem šardickým.

V roce 1564 postavil Čeněk z Lipé jednotě bratrské, která měla za pánů z Lipé v Hodoníně mnoho stoupenců, nový bratrský sbor v místech dnešního zámku.

Po třicetileté válce byl Hodonín s celým panstvím značně zničen. Na náměstí zůstaly obývané jen dva domy a z městské rady nezůstal nikdo.

Za hraběte Bedřicha z Oppersdorfu nastaly na hodonínském panství velké hospodářské změny. Staré svobody, úlevy a výhody, jež byly městu uděleny dřívějšími pány, byly většinou zrušeny a místo nich byly uděleny nové. V této době se tvoří první cechy tkalcovský, krejčovský, kovářský, kolářský, stolařský, bednářský a zámečnický cechy

V roce 1673 měl Hodonín podle lánového rejstříku 50 řemeslníků ševců, krejčích a rybářů po šesti, tkalců pět, kovářů, bednářů, kožešníků a pekařů po třech, hrnčírů, kolářů, zámečníků a řezníků po dvou, po jednom kloboučníku, provazníku, pančocháři, soukeníku, tesaři a truhláři. Připomíná se také lazebník a varhaní

V urbáři z roku 1691 se nachází nejstarší zmínka o škole. Píše se zde, že jedna polovina obecního domu vedle uličky je navěky darována na šho

Za panování hraběte Czobora se vedlo městu dobře. Hrabě byl pánem laskavým a potvrdil městu stará privilegia. Byl však člověk marnotratný a panství zadlužil tak, že bylo dáno do konkurzu.

V roce 1745 se opravovala kostelní věž a v jejím klenutí byla objevena zazděná truhlice s městskými

privilegii, která tam byla ukryta v roce 1634. Měšťané poznali, jaké svobody měli před érou oppersdorfskou a požádali proto o jejich uznání a obnovení. Byli však vrchností odmítnuti, protože privilegia byla z doby před velkou rebelií.

V roce 1780 je naposledy přestavěn kostel sv. Vavřince do dnešní podoby. Před tím byl přestavěn hrabětem Oppersdorffem v roce 1668. Kostel stojí na místě, kde stál už ve 13. století pravděpodobně románský kostel, který byl rovněž zasvěcený sv. Vavřinci. Fara se připomíná už v roce 1240.

1805 ruský car Alexandr I. se po prohrané bitvě u Slavkova zastavil v Hodoníně a tři hodiny se zdržel na hodonínské faře. Po odchodu Rusů přijel do Hodonína i Napoleon a ubytoval se na zámku. Před morovým sousoším na náměstí provedli Francouzi přehlídku. Francouzská vojska se v Hodoníně objevila ještě jednou. V roce 1809 Napoleon poobědval na zámku a na náměstí provedl přehlídku pluků pěchoty.

Pošta byla v Hodoníně zřízena v roce 1840 a byla jedinou na celém hodonínském panství. Poštovní spojení zajišťovali poštovní koně.

Největším pokrokem bylo zbudování železnice, která znamenala novou etapu ve vývoji města. První vlak na Severní Ferdinandově dráze projel Hodonínem 1. května 1841. 18. června 1891 byla dána do provozu trať do Holíče a 16. května 1897 do Zaječí.

První osvětlení petrolejovými lampami bylo pořízeno v roce 1859. Až o 40 let později 1. listopadu 1899 bylo město osvětleno elektřinou. Toto osvětlení bylo zbudováno vídeňskou firmou Vereinigte Elektrizitäts Aktien Gesellschaft.

V roce 1910 odkoupilo město elektrárnu.

V roce 1865 byl založen čtenářský spolek Svatopluk, který v roce 1889 změnil svůj název na Měšťanskou besedu a od roku 1919 na Vzdělávací spolek Masaryk.

V roce 1907 je založeno Sdružení výtvarných umělců moravských. Zakladateli tohoto spolku, který působil až do roku 1959, byli bratři Joža a Franta Úprkové, Antonín Frolka, Alois Kalvoda, Adolf Kašpar, Stanislav Lolek, Max Švabinský, Cyril Mandel, Antonín Hudeček, Ludvík Ehrenhaft, František Pečírka a Martin Benka. Z různých koutů Moravy se ke spolku přihlásili Bohumír a Alois Jaroňkové, F. B. Zvěřina, Roman

Havelka a jiní umělci. Ke spolku ze zahraničí se přihlásili i Alfons Mucha a František Ondrůšek.

Významným úspěchem bylo zbudování spolkového Domu umělců. Dům byl slavnostně otevřen 4. května 1913. Autorem stavby je architekt Antonín Blažek. tento dům se stal v té době hlavním střediskem výtvarného umění na Moravě.

28. září 1931 byl v Hodoníně slavnostně odhalen pomník prvnímu prezidentovi ČSR a hodonínskému rodákovi T. G. Masarykovi. Autorem sochy je akademický sochař Alois Bučánek z Prahy. Během své historie byl pomník třikrát odstraněn a počtvrté a naposledy byl instalován 7. března 1990 za účasti prezidenta Václava Havla.

V roce 1958 byla Hodoňákům předána nově otevřená krytá hala zimního stadionu, v roce 1968 městské koupaliště a v roce 1976 byl zpřístupněn zoopark.

V roce 1978 proběhly oslavy k 750. výročí založení města.

Krytý 25 metrový bazén byl otevřen v roce 1982.

V březnu 1992 byla v Hodoníně ustanovena Masarykova společnost.

